

Ζ΄ Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός Γυμνασίων
στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα:
***Ειρήνην ἄγειν*¹**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. Ανδοκίδου, *Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης*, 3.3, μετάφρ. Α. Τυφλόπουλος
εἰρήνης ἐπεθυμήσαμεν

Επιθυμήσαμε να κάνουμε ειρήνη.

2. Ανδοκίδου, *Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης*, 3.7, μετάφρ. Α. Τυφλόπουλος

αὕτη γὰρ ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ὑψηλὸν ἦρε καὶ κατέστησεν ἰσχυρὸν οὕτως ὥστε πρῶτον μὲν ἐν τούτοις τοῖς ἔτεσιν εἰρήνην λαβόντες ἀνηνέγκαμεν χίλια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ νόμῳ κατεκλήσαμεν ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ, τοῦτο δὲ τριῆρεις ἄλλας ἑκατὸν ἐναυπηγησάμεθα, καὶ ταύτας ἐξαιρετοὺς ἐψηφισάμεθα εἶναι, νεωσοίκους τε ὠκοδομησάμεθα, χιλίους τε καὶ διακοσίους ἰπέεας καὶ τοξότας τοσοῦτους ἑτέρους κατεστήσαμεν, καὶ τὸ τεῖχος τὸ μακρὸν τὸ νότιον ἐτειχίσθη. ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους ἀγαθὰ τῇ πόλει καὶ δύναμις τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἐγένετο.

Γιατί η ειρήνη αυτή αναβάθμισε την αθηναϊκή δημοκρατία και την κατέστησε τόσο ισχυρή ώστε αρχικά σε αυτά τα χρόνια, αφού αποκτήσαμε ειρήνη, μεταφέραμε χίλια τάλαντα πάνω στην ακρόπολη, και με νόμο δεσμεύσαμε τα χρήματα ώστε ο δημοκρατικός λαός να τα διαθέτει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και επιπλέον ναυπηγήσαμε άλλες εκατό τριήρεις, τις οποίες ψηφίσαμε επίσης να χρησιμοποιούνται σε εξαιρετική περίπτωση, και οικοδομήσαμε στέγαστρα για τα πλοία και οργανώσαμε ένα σώμα χιλίων διακοσίων ἰπέων και ισάριθμων τοξοτών, και χτίστηκε το νότιο τμήμα των μακρών τειχών. Από την ειρήνη με τους Λακεδαιμόνιους η πόλη εξασφάλισε αυτά τα οφέλη και η αθηναϊκή δημοκρατία ισχύ.

3. Ανδοκίδου, *Περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης*, 3.12, μετάφρ. Α. Τυφλόπουλος

τοσοῦτον οὖν ἔγωγε, ὦ Ἀθηναῖοι, διορίζομαι περὶ τούτων, τὴν μὲν εἰρήνην σωτηρίαν εἶναι τῷ δήμῳ καὶ δύναμιν.

Η άποψή μου, Αθηναίοι, συμποσούται στο εξής: η ειρήνη είναι η σωτηρία και η ισχύς της δημοκρατίας.

4. Αριστοφάνους, *Εἰρήνη*, στ. 292 – 300, μετάφρ. Θρ. Σταύρου

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. *νῦν ἐστὶν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, καλὸν ἀπαλλαγεῖσι πραγμάτων τε καὶ μαχῶν ἐξελκύσαι τὴν πᾶσιν Εἰρήνην φίλην, πρὶν ἕτερον αὖ δοῖδυκα κωλῦσαι τίνα. ἀλλ', ὦ γεωργοὶ κᾶμποροι καὶ τέκτονες καὶ δημιουργοὶ καὶ μέτοικοι καὶ ζῆνοι καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῶ, ὡς τάχιστ' ἄμας λαβόντες καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία· νῦν γὰρ ἡμῖν ἀρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος.*

¹ ***Εἰρήνην ἄγειν***: να διάγουμε εν ειρήνη, να ζούμε ειρηνικά (Δημοσθένης, Κατὰ Φιλίππου 9.8).

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. Ἐλληνες! Τώρα εἶν' ὥρα, ἀπὸ μελάδες
καὶ μάχες γλιτωμένοι, ν' ανασύρουμε
τὴν κοσμαγάπητη ἐξω τὴν Εἰρήνη,
πρὶν μπεῖ στη μέση κι ἄλλο γουδοχέρι.
Ξωμάχοι εσεῖς, εμπόροι καὶ μαστόροι
καὶ δουλευτάδες, μέτοικοι καὶ ξένοι
καὶ νησιώτες· ἐδῶ οἱ λαοὶ τρέξετε ὅλοι
με σκοινιά, λοστούς καὶ τσάπες· γρήγορα, κι ἦρθε ἡ στιγμή
τοῦ ἀγαθοῦ δαιμόνιου πάλι νὰ γευτούμε τὸ κρασί.

5. Αριστοφάνους, *Εἰρήνη*, στ. 551 – 555, μετάφρ. Θρ. Σταύρου

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ἀκούετε λεῶ· τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι
τὰ γεωργικὰ σκευὴ λαβόντας εἰς ἀγρὸν [...]
ὡς ἅπαντ' ἤδη 'στὶ μεστὰ τάνθάδ' *εἰρήνης* σαπρᾶς.
ἀλλὰ πᾶς χῶρει πρὸς ἔργον εἰς ἀγρὸν παιωνίσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. Ἄκουσε, κόσμε! Πίσω στα χωράφια,
τὰ γεωργικὰ τοὺς σύνεργα αφοῦ πάρουν,
οἱ γεωργοὶ νὰ πάνε, [...]
κι ἔχει πια ἡ παλιά ἡ εἰρήνη γύρω ἐδῶ παντοῦ ἀπλωθεῖ.
Πέστε παιάνα κι ὅλοι σύρτε στα χωράφια γιὰ δουλειά!

6. Αριστοφάνους, *Εἰρήνη*, στ. 974 – 977, μετάφρ. Θρ. Σταύρου

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. ὦ σεμνοτάτη βασιλεία θεά,
πότνι' *Εἰρήνη*,
δέσποινα χορῶν, δέσποινα γάμων,
δέξαι θυσίαν τὴν ἡμετέραν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ. Σεβαστή μας Εἰρήνη, μεγάλη θεά,
που χορούς καὶ τοῦ γάμου χαρές κυβερνάς,
τὴ θυσία που προσφέρνουμε δέξου.

7. Αριστοφάνους, *Εἰρήνη*, στ. 1108, μετάφρ. Θρ. Σταύρου

ὦ πότνι' *Εἰρήνη*, παράμεινον τὸν βίον ἡμῶν.

Μείνε γιὰ πάντα κοντά μας ἐσύ, σεβαστή μας Εἰρήνη.

8. Βακχυλίδου, *Ἀπόσπασμα 4 (Παιάνας γιὰ τὴν Εἰρήνη)*, μετάφρ. Θρ. Σταύρου

τίκει δέ τε θνατοῖσιν *εἰ-*
ρήνα μεγαλάνορα πλοῦτον
καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν
θεοῖσιν αἶθεσθαι βοῶν ζανθᾶ φλογὶ
μηρί' εὐμάλλων τε μῆλων
γυμνασίων τε νέοις ἀὐ
αὐλῶν τε καὶ κόμων μέλειν.
[...]
συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγνυαί,
παιδικοὶ θ' ὕμνοι φλέγονται.

Για τους θνητούς γεννά η μεγάλη Ειρήνη πλούτη
και τραγουδιών γλυκόφωνων ανθούς·
πάνω στους πλουμιστούς βωμούς, στην ξανθή φλόγα
καίονται για τους θεούς, σαν είναι ειρήνη,
μηριά βοδιών, πυκνόμαλλων προβάτων,
και τότε ο νους των νέων είναι στους κώμους,
στο παίξιμο του αυλού και στις παλαιίστρες.

[...]

Ευφρόσυνα συμπόσια είναι γεμάτοι οι δρόμοι,
και παιδικοί ξεχύνονται, σα φλόγες, ύμνοι.

9. Δημοσθένους, *Κατὰ Φιλίππου 9.8*, μετάφρ. Κ. Τσάτσος

Εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἔστι τοῦτο, ἴν' ἐντεῦθεν ἄρξωμαι, φῆμ' ἔγωγ' ἄγειν ἡμᾶς δεῖν.

Αν λοιπόν, για να αρχίσω από αυτό, μπορεί η πόλις να ἔχη ειρήνη, και τούτο εξαρτάται από αυτήν, τότε υποστηρίζω πως πρέπει να θέλωμε ειρήνη.

10. Ευριπίδου, *Βάκχαι*, στ. 417-420, μετάφρ. Θ. Κ. Στεφανόπουλος

*ὁ δαίμων ὁ Διὸς παῖς
χαίρει μὲν θαλίαισιν,
φιλεῖ δ' ὀλβοδότειραν Εἰ-
ρήναν, κουροτρόφον θεάν.*

Ο θεός, ο υιός του Διός,
χαίρεται τις γιορτές.
Αγαπάει την Ειρήνη,
τη θεά που χαρίζει τον πλούτο και τρέφει τους άντρες.

11. Ησιόδου, *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, στ. 225 - 231, μετάφρ. Στ. Γκιργκένης

*οἱ δὲ δίκας ζεῖνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν
ἰθείας καὶ μὴ τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθέουσιν ἐν αὐτῇ·
Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος, [...] θαλῆς δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.*

Μα όσοι απονέμουν κρίσεις δίκαιες στους ξένους και τους ντόπιους
κι από του δίκαιου την οδό δεν παρεκβαίνουν,
ακμάζει η πόλη τους κι ανθεί ο λαός σε τούτη.
Ειρήνη που τα νιάτα τρέφει ἔχουν στη γη τους, [...] νέμονται στις ευωχίες τούς καρπούς απ' τα χωράφια που φροντίζουν.

12. Ησιόδου, *Θεογονία*, Στ. 901-903, μετάφρ. Στ. Γκιργκένης

*δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὠρας,
Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
αἶ τ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι*

Δεύτερη πήρε σύζυγο (ενν. ο Δίας) τη λαμπερή τη Θέμιδα που γέννησε τις Ὠρες,
την Ευνομία, τη Δίκη και τη θαλερή Ειρήνη
που των ανθρώπων των θνητών φροντίζουνε τα έργα

13. Θουκυδίδου, *Ιστορίαι*, Γ' 82.2, μετάφρ. Ε. Κ. Βενιζέλος

ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἴ τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν·

Διότι ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ευημερίας καὶ αἱ πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται διαπνέονται ἀπὸ ευγενέστερα αισθήματα, καθόσον δὲν περιπίπτουν ὑπὸ τὴν πίεσιν ἀναποτρέπτων ἀναγκῶν.

14. Ἰσοκράτους, *Περὶ εἰρήνης* 8.20-22, μετάφρ. Μ. Γ. Ξανθοῦ

ἦν δὲ τὴν εἰρήνην ποιησώμεθα καὶ τοιοῦτους ἡμᾶς αὐτοὺς παράσχωμεν οἷους αἱ κοινὰ συνθήκαι προστάττουσι, μετὰ πολλῆς μὲν ἀσφαλείας τὴν πόλιν οἰκήσομεν [...] καθ' ἑκάστην δὲ τὴν ἡμέραν πρὸς εὐπορίαν ἐπιδώσομεν, [...] ἀδεῶς δὲ γεωργοῦντες καὶ τὴν θάλατταν πλέοντες καὶ ταῖς ἄλλαις ἐργασίαις ἐπιχειροῦντες. [...] [21] ὀψόμεθα δὲ τὴν πόλιν διπλάσιος μὲν ἢ νῦν τὰς προσόδους λαμβάνουσαν, μεστὴν δὲ γιγνομένην ἐμπορῶν καὶ ξένων καὶ μετοίκων ὧν νῦν ἐρήμη καθέστηκεν. Τὸ δὲ μέγιστον, συμμάχους ἔξομεν ἅπαντας ἀνθρώπους, οὐ βεβιασμένους, ἀλλὰ πεπεισμένους, οὐδ' ἐν ταῖς μὲν ἀσφαλείαις διὰ τὴν δύναμιν ἡμᾶς ὑποδεχομένους, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις ἀποστησομένους, ἀλλ' οὕτω διακειμένους ὥσπερ χρὴ τοὺς ὡς ἀληθῶς συμμάχους καὶ φίλους ὄντας.

Ἀν ὅμως κάνουμε εἰρήνη καὶ συμπεριφερθούμε ὅπως ἐπιβάλλουν οἱ ὅροι τῆς συνθήκης, θὰ κατοικοῦμε στὴν πόλη μας με μεγάλη ἀσφάλεια, [...] κάθε μέρα θὰ γινόμαστε ολοένα καὶ πιο πλούσιοι, [...] ἀσχολούμενοι με τὴν καλλιέργεια τῶν χωραφιών, τὴ ναυτιλία καὶ τὶς ἄλλες ἐργασίες μας [...].

Θὰ δούμε τὴν πόλη μας νὰ ἔχει διπλάσια ἔσοδα ἀπ' ὅσα ἔχει τώρα, νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐμπόρους, ἐπισκέπτες καὶ μετοίκους, ἀπ' τοὺς οἰοῦντες ἔχει ἐρημώσει. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, θὰ ἔχουμε συμμάχους ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὄχι με τὴ βία ἀλλὰ με τὴ θέλησή τους, καὶ δε θὰ μας δέχονται μόνο ὅταν δε διατρέχουμε κανέναν ἀπολύτως κίνδυνο ἐξαιτίας τῆς δυνάμεις μας, ἐνῶ, ὅταν κινδυνεύουμε, θὰ μας ἐγκαταλείπουν· ἀντίθετα, θὰ συμπεριφέρονται ὅπως ἀρμόζει στους ἀληθινούς συμμάχους καὶ φίλους.

15. Λουκιανού, *Κατάπλους ἢ Τύραννος*, 15, Μετάφρ. Δ. Χρηστίδης

εἰρήνη δὲ πᾶσι [...]· ἡμεῖς μὲν οἱ πένητες γελῶμεν.

Ἐπικρατεῖ πλήρης εἰρήνη [...]· εμεῖς οἱ φτωχοὶ γελάμε.

16. Ομήρου, *Ἰλιάς*, Ραψωδία Χ, στ. 145 – 157, μετάφρ. Ι. Πολυλάς

*οἱ δὲ παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα
τείχεος αἰὲν ὑπέκ κατ' ἀμαξιτὸν ἔσσεύοντο,
κρουνῶ δ' ἴκανον καλλιρρόω· ἔνθα δὲ πηγαὶ
δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.
ἢ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῶ ῥέει, ἀμφὶ δὲ καπνὸς
γίγνεται ἐξ αὐτῆς ὡς εἰ πυρὸς αἶθομένοιο·
ἢ δ' ἑτέρῃ θέρει προρέει εἰκυῖα χαλάζῃ,
ἢ χιόνι ψυχρῇ, ἢ ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ.
ἐνθα δ' ἐπ' αὐτῶν πλυνοὶ εὐρέες ἐγγὺς ἔασι
καλοὶ λαῖνεοι, ὅθι εἴματα σιγαλόεντα
πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι καλαί τε θύγατρες
τὸ πρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἔλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν.
τῇ ῥα παραδραμέτην, φεύγων, ὁ δ' ὀπισθε διώκων·*

Καὶ ἀφοῦ τὴν ἀγρία συκιά περάσαν καὶ τὴν ράχην
ἐξ' ἀπ' τὸ τεῖχος πάντοτε με τὸν μεγάλον δρόμον,

έφθασαν όπου δυο κρουπιές (πηγές) καθάριες αναβρύζουν
κι είναι του βαθυρέματου Σκαμάνδρου οι νερομάνες.
Της μίας ρέουν καθαρά τα χλιαρά νερά της
και αγχός σηκώνεται απ' αυτήν ως να 'βγαινε από φλόγα.
Της άλλης είναι τα νερά κατάκρυα σαν χαλάζι
ωσάν το χιόν' ή κρούσταλλος και μες στο καλοκαίρι.
Κι ήσαν εκεί τα πλυσταριά, πλατύχωρα και ωραία,
λίθινα, όπου ελεύκαιναν οι ομόκλινες των Τρώων
και οι κόρες οι καλόμορφες τα ενδύματα τα ωραία,
όταν, πριν έλθουν οι Αχαιοί, καιρούς ειρήνης είχαν·

17. Ομήρου, Οδύσσεια, Ραψωδία ω, στ. 482-486, μετάφρ. Ν. Καζαντζάκης και Ι. Κακριδής

*ἐπεὶ δὴ μνηστῆρας ἐτείσατο δῖος Ὀδυσσεύς,
ὄρκια πιστὰ ταμόντες ὁ μὲν βασιλευέτω αἰεὶ,
ἡμεῖς δ' αὖ παίδων τε κασιγνήτων τε φόνοιο
ἔκλησιν θέωμεν· τοὶ δ' ἀλλήλους φιλεόντων
ὡς τὸ πάρος, πλοῦτος δὲ καὶ εἰρήνη ἄλις ἔστω.*

Μια κι ο Οδυσσεύς ο θεῖος εγδίκηση πια πήρε απ' τους μνηστήρες,
φιλίας ας κάνουν ὄρκους, ρήγας τους να μείνει εκείνος πάντα
και για τ' αδέρφια που σκοτώθηκαν και για τους γιους να πούμε
να πέσει λησμονιά, κι ως άλλοτε να βασιλέψει αγάπη,
κι ὅλοι και πλούτη πια να χαίρουνται κι ειρήνη αναμεσά τους.

18. Πινδάρου, Ὀλυμπιονίκαις XIII, στ. 1 – 8, μετάφρ. Ι. Οικονομίδης

*Τρισολυμπιονίκαν
ἐπαινέων οἶκον ἡμερον ἀστοῖς,
ξένοισι δὲ θεράποντα, γνώσομαι
τὰν ὀλβίαν Κόρινθον, Ἴσθμίου
5πρόθυρον Ποτειδᾶνος, ἀγλαόκουρον·
ἐν τᾷ γὰρ Εὐνομία ναίει κασι-
γνήτα τε, βάθρον πολίων ἀσφαλές,
Δίκα καὶ ὁμότροφος **Εἰ-
ρήνη**, τάμι' ἀνδράσι πλούτου,
χρῦσεαι παῖδες εὐβούλου Θέμιτος·*

Τρισολυμπιονίκης
ο οἶκος είναι που παινεύω και πράος για τους συμπολίτες
και για τους ξένους φροντιστικός·
αυτή 'ναι η ὀλβια Κόρινθος, την ξέρω, του Ισθμίου
Ποσειδῶνα πρόθυρο, με τα λαμπρά της παλικάρια.
Σ' αυτήν η Εὐνομία κατοικεῖ
και η αδελφή της η Δικαιοσύνη, βάθρο των πόλεων αμετακίνητο,
μαζί με την ὁμότροφό της
την Ειρήνη, πλούτου ταμία για τους ανθρώπους,
κόρες χρυσές της Θέμιδος με την ὀρθή την κρίση·

19. Κατὰ Ἰωάννην κ' 19 και Κατὰ Λουκὰν κδ' 36

Κείμενο και μετάφραση: *Καινή Διαθήκη*, Εκκλησία Κύπρου, Λευκωσία 2008

Εἰρήνη ὑμῖν.

Ειρήνη σε σας.

20. Κατὰ Ἰωάννην ιδ' 27

Κείμενο και μετάφραση: *Καινή Διαθήκη*, Εκκλησία Κύπρου, Λευκωσία 2008

Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω.

Φεύγω και σας αφήνω την ειρήνη. Τη δική μου ειρήνη σας δίνω. Δεν σας τη δίνω ὅπως τη δίνει ο κόσμος. Μην ανησυχείτε και μη δειλιάζετε.

21. Κατὰ Λουκὰν β' 8-14

Κείμενο και μετάφραση: *Καινή Διαθήκη*, Εκκλησία Κύπρου, Λευκωσία 2008

Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες και φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. και ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς και δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, και ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. και εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος: «Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ. και τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον και κείμενον ἐν φάτνῃ». και ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλήθος στρατιᾶς οὐρανόθεν και λεγόντων: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ και ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Στην περιοχή εκείνη βρίσκονταν βοσκοί που ἔμεναν στο ὑπαιθρο και φύλαγαν βάρδιες τη νύχτα για το κοπάδι τους. Σ' αὐτούς παρουσιάστηκε ἕνας ἄγγελος Κυρίου και τους περιέβαλε θεϊκή λαμπρότητα. Εκείνοι κατατρόμαξαν, αλλά ο ἄγγελος τους εἶπε: «Μην τρομάζετε! Σας φέρνω ἕνα χαρμόσυνο ἄγγελμα, που θα γεμίσει με μεγάλη χαρά ὅλο τον κόσμο: Σήμερα, στην πόλη του Δαυὶδ γεννήθηκε για χάρη σας σωτήρας -κι αὐτός είναι ο Χριστός, ο Κύριος. Και τούτο είναι το σημάδι για να τον αναγνωρίσετε: Θα βρεῖτε ἕνα βρέφος σπαργανωμένον και ξαπλωμένο μέσα σ' ἕνα παχνί». Ξαφνικά, κοντά στον ἄγγελο, παρουσιάστηκε ἕνα πλήθος ἀπ' την ουράνια στρατιά των ἀγγέλων, οι οποίοι υμνούσαν τον Θεό και ἔλεγαν: «Δόξα στον ὑψιστο Θεό και ειρήνη στη γη, ἀγάπη και σωτηρία για τους ἀνθρώπους!».

22. Κατὰ Λουκὰν ζ' 50

Κείμενο και μετάφραση: *Καινή Διαθήκη*, Εκκλησία Κύπρου, Λευκωσία 2008

πορεύου εἰς εἰρήνην

Πήγαινε στον δρόμο της ειρήνης.

23. Θεία Λειτουργία του Αγίου Ἰωάννου του Χρυσοστόμου

Εἰρήνη πᾶσι.

Ειρήνη σε ὅλους.